

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság 2015. évi közhasznú tevékenysége – tartalmi összefoglaló

1. A pénzügyi helyzet áttekintése

A MAB 2015-ben is eredményesen működött, s a jogszabályokban rögzített feladatait elvégezte. A feladatellátás pénzügyi fedezete részben a központi költségvetési támogatás, részben a MAB saját bevétele volt. A központi **költségvetési támogatás és a saját bevételek aránya 67-33%** volt (2014-ben 70-30%).

A MAB 2015. évi központi költségvetési támogatása **155 millió Ft** volt, ez az előző évivel azonos összeg. A 2012-es mélypont (61,9 millió Ft) után a központi támogatás mértéke konszolidálódott, amiben kétségtelenül annak is szerepe van, hogy az ENQA tagság megújítása miatti 2013-as nemzetközi külső értékelés a MAB finanszírozását nem kielégítőnek ítélte. Az utóbbi három év támogatási összege, valamint a vonatkozó miniszteri rendeletben megemelt MAB véleményezési díjak nyomán a MAB – a korábbi évek jelentős veszteségei után – 2013-ban és 2014-ben is nyereségesen tudott működni, s így ismét némi tartalékot tudott képezni. (Tegyük mindjárt hozzá, hogy e tartalékra a mindenkori következő pénzügyi év első felében nagy szükség van, mert az évi támogatás első részlete rendszerint csak kora nyáron érkezik a MAB számlájára.) A 2015-ös évet kismértékű veszteséggel zártuk.

A MAB 2015. évi működésének tartalmi részleteiről az elnök valamint a főtitkár éves beszámolóit tudósítanak, melyeket évkönyvünkben nyomtatva és honlapunkon elérhetően is publikáltunk. A jelen összefoglaló a MAB 2015. évi működésének néhány lényeges elemét emeli ki.

2. A szakmai tevékenység áttekintése

A MAB szakmai tevékenységének számszerű adatait az alábbi táblázat összegzi (a 2015-ben lezárt ügyek száma). Szakmai tevékenységünk sokoldalúságáról és méretéről a www.mab.hu honlap, valamint a <http://tir.mab.hu> adatbázis részletes tájékoztatást tartalmaz.

tevékenység és határozat típusa	2015
felsőoktatási szakképzés indítás	3
alapszak létesítés	1
mesterszak létesítés	4
alapszak indítás	17
mesterszak indítás	46
osztatlan mesterszak indítás	19
szakmonitorozás (alap- és mesterszakok)	8
külföldi intézmény magyarországi elismerése	1
doktori iskola működés és létesítés	138
egyetemi tanári pályázat	136
3. körös intézményakkreditáció (int+karok száma)	27
szakakkreditáció intézményakkreditáció keretében	20
intézmény (kar) monitor	1
párhuzamos programakkreditáció	52
felülvizsgálati ügyek	26
összesen	499

A MAB 2015-ben is végezte további szakmai tevékenységeit:

- állásfoglalások bizottsági előkészítése, meghozatala és kiadmányozása,
- különböző jogszabálytervezetek véleményezése,
- akkreditációs elvárások és eljárások karbantartása,

- a MAB honlapjának fenntartása, frissítése
- MAB adatbázis (Titkársági Információs Rendszer, TIR) fejlesztése, működtetése,
- rendszeres és időszaki kiadványok megjelenítése,
- érdeklődésekre válasz, információszolgáltatás,
- nemzetközi kapcsolatok (benne ENQA, CEENQA és INQAAE)
- titkársági adminisztratív és döntés-előkészítési tevékenység.

2015-ben 15 felsőoktatási intézmény **intézményakkreditációs** eljárását zártuk le. Közülük egy intézményt nem akkreditált a MAB, egyet két évre akkreditált, 7 intézményre nézve – 5 éves akkreditáció mellett – 2016-ban, illetve 2017-ben lefolytatandó monitor vizsgálatot irt elő. Egy intézmény székhelyének jogszabályi megfelelése tekintetében az Oktatási Hivatalnál hatósági ellenőrzést kezdeményeztünk. Az ebből az értékelési szakaszból hátralévő három egyházi intézmény akkreditációs jelentése 2016-ban kerül a MAB plénum elé.

A **párhuzamos programakkreditáció** tekintetében – a 2014-es látogatások nyomán – elkészült az *egészségtudományi* képzéseket értékelő látogató bizottsági jelentés, melyet a MAB Orvostudományi bizottsága, majd a MAB plénuma megtárgyalt, s a képzésekről akkreditációs határozatot hozott. A **7 intézmény** összesen **52 értékelt képzéséből** a MAB egy képzést nem akkreditált, 18 esetben intézkedési terv készítését kérte, 24 képzésre vonatkozóan 2017-ben, illetve 2018-ban lefolytatandó monitor vizsgálatot irt elő. A párhuzamos programakkreditáció keretében 2015-ben vizsgálta – az Oktatási Hivatallal való korábbi egyeztetés szerint – a MAB a *gazdaságtudományi* képzéseket. Ez az eljárás minden eddiginél összetettebb és nagyobb volumenű volt, hatalmas logisztikai és tartalmi feladatot adva a résztvevő szakértők és a MAB titkárság számára. E feladatot is maradéktalanul elvégeztük. **Összesen 31 intézmény 196 képzéséről** készült értékelő jelentés. A tavaszi látogatások után elkészültek a látogató bizottsági jelentések, melyeket a Társadalomtudományi bizottság, majd – 2016 januári ülésén – a MAB plénuma is megtárgyalt, s határozatokat hozott. (E 2016-os határozatok számszerűen nem szerepelnek a 2015-re vonatkozó fenti táblázatban.)

2015-ben 8 alap-, illetve mesterszak **nyomonkövetési** (monitor) vizsgálatára került sor. Ezek közül **1 alapszak és 2 mesterszak** esetében a MAB nem támogató határozatot hozott, **a képzés folytatását ezeken a szakokon minőségi problémák miatt nem támogatja**. (Ebből az egyik mesterszak fellebbezésére a MAB Felülvizsgálati bizottsága 2016-ban támogató döntést hozott.)

2015-ben is jelentős további munka volt a **doktori iskolák és törzstagjaik akkreditációs vizsgálata**. A szokásos eljárásban, külső bírálók írásos értékelése alapján az illetékes szakbizottságok tárgyalták az iskolák és törzstagjaik megfelelését, s javaslatot tettek a Doktori Kollégium, az pedig a MAB plénuma számára. 2015-ben **138 doktori iskolai** határozat született, és **mintegy 1300 törzstagról** készült megfelelési értékelés. Esetenként ismételt egyedi értékelés után végül mindösszesen **4 doktori iskolát nem akkreditált a MAB**, további működésüket nem támogatja.

A MAB **Felülvizsgálati bizottsága** (FvB) 2015-ben **17 egyetemi tanári** fellebbezési ügyben hozott döntést, mindegyik esetben a MAB-bal azonosan, nem támogatólag foglalt állást. A **8 doktori iskola** (DI) felülvizsgálati eljárásban **5 DI** ügyében pozitív döntést hozott. Az FvB továbbá **egy** alapképzési szak működési (ex-post) akkreditációjára vonatkozó fellebbezést tárgyalt, nem támogatólag foglalt állást.

A MAB feladatellátása a hatályos jogszabályok és a MAB SZMSZ szerint, a **teljes nyilvánosság** biztosítása mellett zajlik. Honlapunkon rendszeresen frissített tájékoztatást adunk a MAB tevékenységéről. Számos más információ mellett közzétesszük az egyes ügýtípusokra vonatkozó bírálati szempontokat, a beadványok összeállítását segítő útmutatókat, a szakbizottságok és a plénum ülések időpontját, utóbbi napirendjét is. A MAB határozatai ugyancsak nyilvánosak, a honlapról, illetve a TIR adatbázisban elérhetők. A MAB tevékenységét a felsőoktatásban érdekelt intézmények, szervezetek, személyek jól ismerik.

A MAB **nemzetközi szerepvállalása** (ENQA, CEE Network) 2015-ben is döntő mértékben az adott nemzetközi illetve külföldi szervezetek segítségével, finanszírozási részvételével volt lehetséges. A MAB **Nemzetközi Tanácsadó Testületének** valamint **Magyar Tanácsadó Testületének üléseit** 2015-ben is megrendeztük.

3. A feladatok és feltételek egyensúlyának kérdése

A MAB **munkaterhelése** 2015-ben is jelentős volt, a feladatellátás személyi háttere 2014-hez képest nem változott. Az ügyek száma valamelyest emelkedett. A szaklétesítési és szakindítási ügyszám csökkent, a doktori iskolák és a párhuzamos programakkreditáció, valamint a felülvizsgálati ügyek tekintetében növekedett az ügyszám. A titkárság munkaterhelése továbbra is magas. Lényeges következmény, hogy a titkárságnak a napi feladatok ellátása mellett nem jut ideje és energiája a MAB testületét stratégiai jellegű munkaanyagok előkészítésével segíteni, noha ilyenekre égető szükség volna. A MAB hatályos stratégiai dokumentuma a 2013-15 közötti időszakra szól(t), nincs előkészületben új stratégia, holott az igencsak időszerű volna. Egy intézmény híján (NKE) befejeződött a harmadik intézményakkreditációs kör, s a gazdaságtudományi képzések párhuzamos akkreditációs eljárása is lezárult 2016 elején. Ez utóbbi tapasztalatainak továbbgondolása szükséges, elsősorban az eljárás komplexitása és a jövőben vizsgálandó képzési területek terjedelme, a képzések nagy száma miatt. Azt is figyelembe kell venni a stratégiai tervezés során, hogy egyre nehezebb külső szakértőket megnyerni a MAB számára végzendő véleményezési, látogató bizottsági munkára, és sajnos egyes szakbizottsági és testületi tagok aktivitása sem éri el a szükséges mértéket.

A korábbi évek beszámolóiban említett **egyensúlyhiány** a feladatok és feltételek között tehát továbbra is fennáll, az ebből eredő, a MAB munkájának minőségére, működőképességére vonatkozó veszéllyel együtt.

A **költségvetési támogatás rendelkezésre bocsátásának időzítése** tekintetében javulást rögzíthetünk, a támogatás első részlete május 5-én érkezett számlánkra. Bízunk benne, hogy 2016-ban tovább javul a helyzet e tekintetben, a MAB fenntartható működése szempontjából rendkívül fontos a központi finanszírozás kellő időbeni rendelkezésre bocsátása.

4. A MAB 2015. évi gazdálkodásának eredményei

2015-ben a MAB pénzügyi eredménye **3,9 millió Ft veszteség** volt. Ennek döntő okát a gazdaságtudományi képzések párhuzamos programakkreditációs értékelésének jelentős költségigényében jelölhetjük meg. A költségek főként a személyi kifizetések tekintetében voltak magasak, nem a díjazás mértéke, hanem a látogató bizottság nagysága (**72 fő**) miatt. 2015-ben továbbá az intézményakkreditációs LB tagok többségének szakértői díját is kifizettük, ezek nem húzódtak át a következő évre, mint korábban általában.

2015-ben a MAB által fizetett **szakértői tiszteletdíjak** a korábbi évekhez képest nem emelkedtek. A **titkárság** dolgozóinak illetménye 2015-ben szintén változatlan szinten maradt. A titkárságon a 2015. december 31-i állapot szerint 17 fő dolgozik, a teljes munkaidőre vetített létszám 14,75 fő.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a MAB a 2012-es mélypont után konszolidálódó finanszírozási keretek között, odaadó, lelkiismeretes munkával töltött, **szakmailag és pénzügyileg is eredményes évet zárt 2015-ben.**

Budapest, 2016. március 31.

Balázs Ervin s.k.
a MAB elnöke